

De vernieuwde wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de personen met een psychische aandoening *vanuit het perspectief van het parket*

CENTRE FOR POLICING AND SECURITY CPS

DONDERDAG 12 JUNI 2025

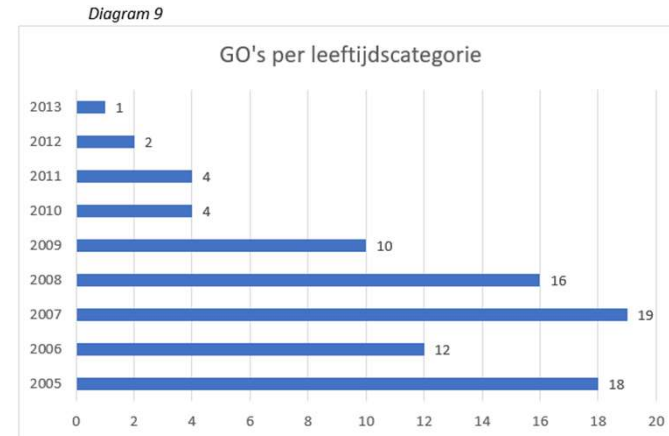
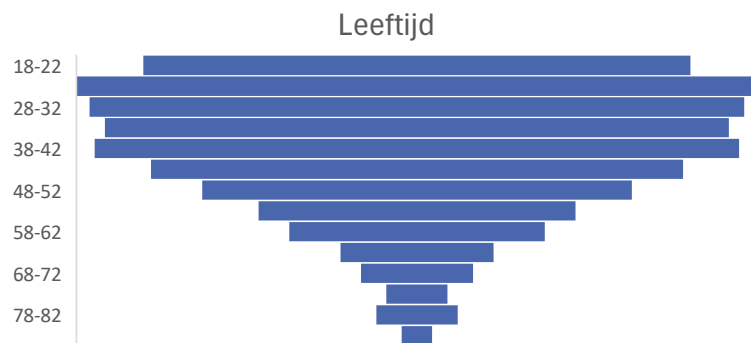

Enkele cijfers (2023)

- Oost-Vlaanderen: 1.700 dossiers op jaarbasis
 - Uitvoering gewone procedure: +/- 370/jaar
 - Opstart spoedprocedure meerderjarigen: +/- 1.200/jaar
 - Opstart spoedprocedure minderjarigen: +/- 130/jaar

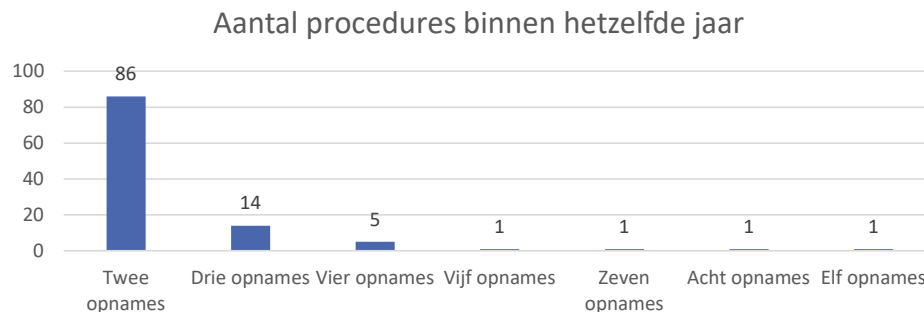
Enkele cijfers

- Geslacht:
 - Meerderjarigen: bijna 60% is man, zowel opstart als opname
 - Minderjarigen: 65% meisjes in opstart, 71% meisjes in opname
- Nationaliteit: overgrote meerderheid is Belg (+85%)
- Leeftijd:

Enkele cijfers

- Heropname:
 - Meerderjarigen: tot 11 keer per jaar opstart procedure
 - Minderjarigen: 1/5 opnieuw opstart binnen hetzelfde kalenderjaar

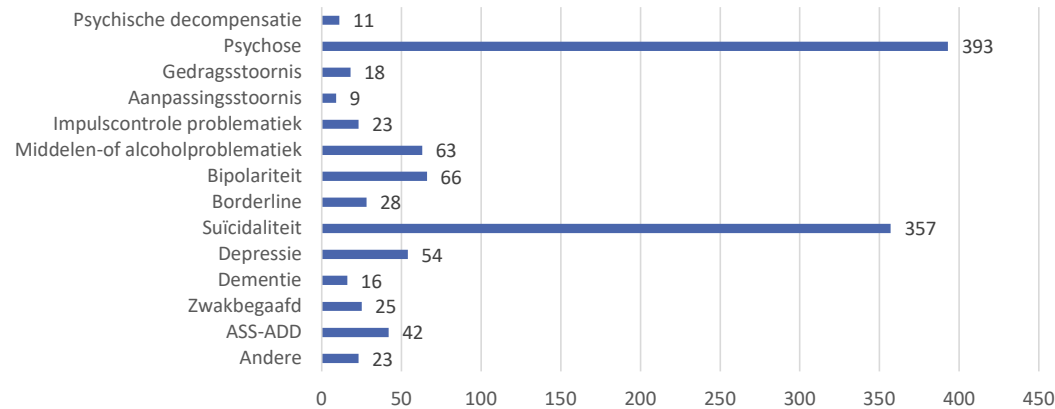
- Politionele feiten
 - Meerderjarigen: 18% strafbaar feit
 - Minderjarigen: 6% strafbaar feit

Enkele cijfers

- Opstart versus opname: 2/3 bij volwassenen – 60% bij minderjarigen
- Ziektebeelden:

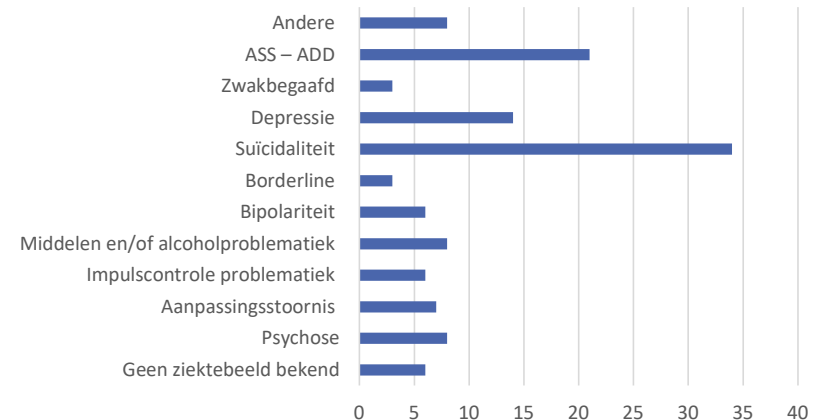
meerderjarigen

Ziektebeelden

minderjarigen

Ziektebeelden

Wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon met een psychiatrische aandoening

Art. 2: De beschermingsmaatregelen mogen, **bij gebreke van enige andere geschikte behandeling**, alleen getroffen worden ten aanzien van een persoon met een **psychiatrische aandoening** indien zijn toestand zulks vereist, hetzij omdat hij **zijn gezondheid en zijn veiligheid ernstig in gevaar brengt**, hetzij omdat hij een ernstige bedreiging vormt voor **andermans leven of integriteit**.

- Psychiatrische problematiek: invulling op basis van art. 1/1 Wet & DSM-5
- Geen vrijwilligheid
- Gevaar voor zichzelf of derden
- ! Arrest van het Grondwettelijk Hof d.d. 12/01/2023: middelenmisbruik

Wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon met een psychiatrische aandoening

Procedure

Art. 5 = gewone procedure

§ 1. Met het oog op een beschermende observatiemaatregel of een vrijwillige behandeling onder voorwaarden kan iedere belanghebbende een verzoekschrift indienen bij de rechter.

Dit verzoekschrift vermeldt, op straffe van nietigheid :

(...)

§ 2. Op straffe van niet-ontvankelijkheid van de vordering moet hieraan een omstandig geneeskundig verslag worden toegevoegd dat, op basis van een onderzoek dat ten **hoogste vijftien dagen oud** is, de gezondheidstoestand van de persoon voor wie de beschermingsmaatregel wordt gevraagd evenals de symptomen van de psychiatrische aandoening beschrijft en vaststelt dat is voldaan aan de voorwaarden bedoeld in artikel 2.

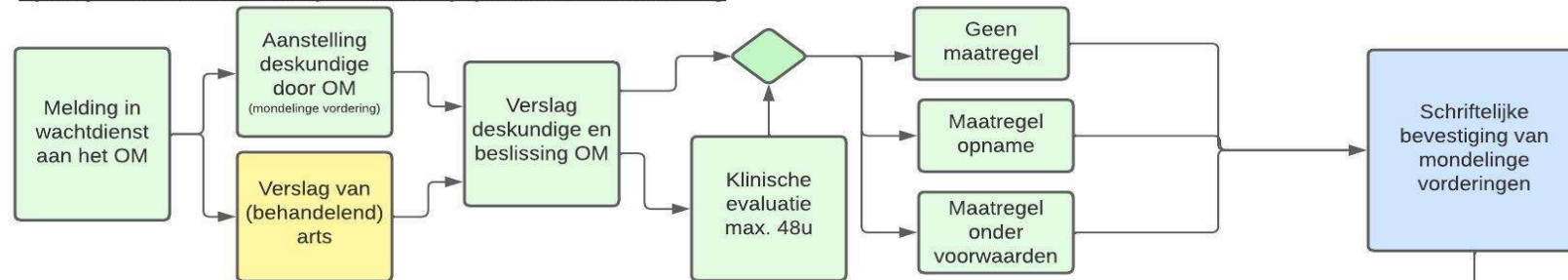
Art. 9 = spoedprocedure via het OM

§ 1. In spoedeisende gevallen kan de procureur des Konings van de plaats waar de persoon met een psychiatrische aandoening zich bevindt, of, in voorkomend geval, de procureur des Konings bedoeld in artikel 1, § 2, vierde lid, optreden:

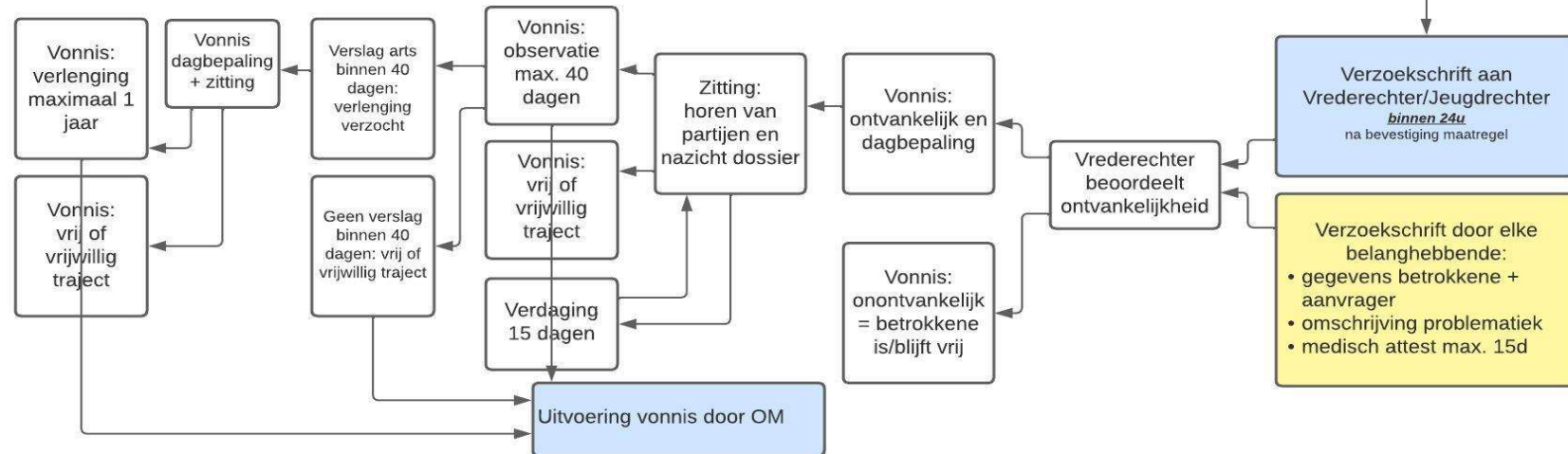
= **ACUUT GEVAAR**

= uitzondering volgens de wet maar in de praktijk...

Spiedprocedure - Art. 9 Wet persoon met psychiatrische aandoening

Gewone procedure - Art. 5 Wet persoon met psychiatrische aandoening

Medisch attest:

- Arts naar keuze, ook behandelend arts (huisarts, psychiater, spoedarts,...)
- Geen verwantschap tot de vierde graad
- Wettelijk model
- Arts die medisch attest opmaakt, kan zelf geen verzoekschrift indienen

Belangrijkste wijzigingen

- Terminologie

- *Wet inzake de bescherming opgelegd aan een **persoon met een psychiatrische aandoening** ≠ **geesteszieke***

“Art. 1/1. Voor de toepassing van deze wet wordt onder “psychiatrische aandoening” verstaan: een volgens de huidige stand van de wetenschap als zodanig omschreven aandoening die de realiteitsperceptie, het oordeelsvermogen, de denkprocessen, de stemming of de controle over diens daden ernstig kan verstoren.

- En verder: arts i.p.v. geneesheer, observatiemaatregel i.p.v. opneming ter observatie,...

- Omstandig geneeskundig verslag

-
- **Klinische evaluatie 48u**
 - **Vrijwillige behandeling onder voorwaarden**
 - Aanstelling advocaat vanaf spoedprocedure, door OM
 - Betrokkenheid familie
 - **Opschorting van de maatregel bij ontvluchting tijdens opname**
 - Overbrenging naar andere residentiële instelling - rechtsmiddel
-

Omstandig geneeskundig verslag

- **Wél door behandelend arts**
Enkel nog verwantschap tot de 4e graad als beletsel weerhouden

! Spoedarts is bevoegd
- Arts-specialist (in de toekomst?)
- Model

Onverminderd artikel 17, derde lid, mag dit omstandig geneeskundig verslag niet worden opgesteld door de arts die om de maatregel verzoekt of door een arts die een bloed- of aanverwant tot de vierde graad van de verzoeker of van de persoon met een psychiatrische aandoening is.

Indien er omstandigheden zijn die gerechtvaardigde twijfel doen ontstaan over de onpartijdigheid of onafhankelijkheid van de arts die het omstandig geneeskundig verslag heeft opgesteld, dan kan de persoon met een psychiatrische aandoening de rechtbank verzoeken te voorzien in zijn vervanging en een nieuw omstandig geneeskundig verslag.

Weigert een arts het omstandig geneeskundig verslag op te maken, verwijst hij de verzoeker door naar een andere arts.

De Koning bepaalt een model van omstandig geneeskundig verslag.

De Koning kan de opmaak van het omstandig geneeskundig verslag voorbehouden aan enkel de artsen die een specifieke vorming hebben gevolgd, waarvan Hij de inhoud preciseert.”

Bijlage

Model van omstandig geneeskundig verslag in het kader van de wet van 26 juni 1990 inzake de bescherming opgelegd aan een persoon met een psychiatrische aandoening

Ondergetekende (naam/voornaam):

arts met RIZIV-nummer:

verklaart dat hij/zij de volgende persoon op / / heeft onderzocht:

- Naam/voornaam:
- Geboren op / /
- Gedomicleerd te:
- Verblijvende te:
- Bevindt zich momenteel te:

Ondergetekende beschrijft de volgende elementen:

- de omstandigheden van het psychiatrisch onderzoek (aankomst en omstandigheden van het onderzoek, houding van de onderzochte persoon):

.....

.....

.....

- de fysieke toestand van de onderzochte persoon (algemene gezondheidstoestand, intoxicatie, ...):

.....

.....

.....

- de gezinssituatie en de sociale context van de onderzochte persoon:

.....

.....

.....

- de psychiatrische stoornis (psychiatrisch onderzoek en diagnostische hypothese) van de onderzochte persoon:

.....

.....

.....

- weigering van aangepaste zorg en, als er geen sprake is van een noodgeval, het gebrek aan enig ander behandelingsalternatief (voorgestelde zorg, recente pogingen, enz.):

.....

.....

.....

- hoe de onderzochte persoon zijn/haar gezondheid en veiligheid ernstig in gevaar brengt of een ernstige bedreiging vormt voor andermans leven of integriteit:

- de graad van urgentie:

.....

.....

.....

Overeenkomstig de wet van 26 juni 1990 inzake de bescherming opgelegd aan een persoon met een psychiatrische aandoening, verklaart ondergetekende dat in het licht van de bovenstaande elementen:

- geen/een beschermende maatregel zou moeten worden genomen (doorhalen wat niet past). In voormokend geval, geef aan of beschermende observatiemaatregel of vrijwillige behandeling onder voorwaarden wordt aanbevolen en, indien mogelijk, onder welkvoorwaarden:.....
- dringend een klinische beoordeling zou moeten worden uitgevoerd - geen klinische beoordeling zou moeten worden uitgevoerd (doorhalen wat niet past).

Ter informatie, als wordt besloten om over te gaan tot een beschermende maatregel of een klinische beoordeling*:

- ondergetekende verklaart dat de onderzochte persoon het volgende wou (bv. voorkeur voor een instelling of een instelling die vermeden moet worden gelet op eerdere problemen):.....
- ondergetekende verklaart dat er een plaats in de volgende instelling beschikbaar is:.....

Ondergetekende verklaart dat hij/zij noch de aanvragende arts, noch een arts die een bloed- of aanverwant tot de vierde graad van de verzoeker is.

Gedaan te , op / /

Ondergetekende verklaart op erewoord dat dit verslag oprecht en volledig is.

Handtekening en stempel van de arts

* optioneel

Gezien om gevoegd te worden bij Ons besluit van 12 december 2024 ter uitvoering van artikel 5, § 2, vijfde lid, van de wet van 26 juni 1990 inzake de bescherming opgelegd aan een persoon met een psychiatrische aandoening.

Vu pour être annexé à Notre arrêté du 12 décembre 2024 portant exécution de l'article 5, § 2, alinéa 5, de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection imposée à une personne atteinte d'un trouble psychiatrique.

FILIP

Van Koningswege :
De Minister van Volksgezondheid,
F. VANDENBROUCKE

PHILIPPE

Par le Roi :
Le Ministre de la Santé publique,
F. VANDENBROUCKE

Klinische evaluatie 48u

- Aanvullend onderzoek na eerste screening

- Residentiële instelling:

“Art. 4/1. De beschermende observatiemaatregel vindt plaats in een residentiële instelling.

Onder “residentiële instelling” wordt verstaan: een instelling hiertoe erkend door de overheden bevoegd voor het gezondheidsbeleid op grond van de artikelen 128, 130 en 135 van de Grondwet die voldoende veiligheidsgaranties biedt voor de betrokkene en de samenleving, en een observatie mogelijk maakt, indien nodig met tussenkomst van externe diensten.”

met veiligheidsgaranties: invulling?

- 48u: vanaf vrijheidsberoving tot beslissing
+ 24u voor indienen verzoekschrift
- Bewaking?

Amendement

De klinische evaluatie kan plaatsvinden in een residentiële instelling of in een andere instelling om ruim te blijven en overbevolking van residentiële instellingen in de zin van artikel 4/1, paragraaf 2 te vermijden. De instellingen moeten op dezelfde manier beantwoorden op een bepaald niveau van toezicht.

De wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke bevat de wettelijke basis voor de instellingen om de nodige maatregelen te nemen om de persoon met een psychiatrische aandoening te beletten de instelling te ontvluchten of te verlaten zonder toestemming van een geneesheer. Het moet daarom mogelijk zijn om de klinische evaluatie uit te voeren zonder dat de politie aanwezig is. De rol van de politie eindigt wanneer de persoon ten laste wordt genomen door de instelling.

DOC 55 **3721/002**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 février 2024

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 26 juin 1990
relative à la protection
de la personne des malades mentaux

Amendements

DOC 55 **3721/002**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 februari 2024

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 26 juni 1990
betreffende de bescherming
van de persoon van de geesteszieke

Amendementen

Klinische evaluatie 48u

In de praktijk

- ON HOLD blijft bestaan
- In spoed-setting, niet in psychiatrische centra
- **48u = vanaf BESTUURLIJKE vrijheidsberoving** - meedelen aan magistraat van wacht

Vrijwillige behandeling onder voorwaarden

- Residentieel of ambulant
- Behandelplan, in overleg met een arts
- **OM kan enkel suggereren, niet zelf voorwaarden opleggen**
- Rechter: kan bijkomende voorwaarden opleggen
- **Verantwoordelijkheid en controle ligt bij de arts**
- Zowel in spoedprocedure als in gewone procedure
 - **Spoedprocedure: NIET HAALBAAR**
 - Gewone procedure: Vrederechter kan zitting op max. 15 dagen bepalen
- Bij niet-naleving: nieuwe spoedprocedure door OM

Model van behandelingsplan in het kader van de wet van 26 juni 1990 inzake de bescherming opgelegd aan een persoon met een psychiatrische aandoening

Geboren op / /
Hierna genoemd 'de patiënt'

Hierna genoemd 'de wettelijke vertegenwoordiger van de patiënt'

Hierna genoemd de arts die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de behandeling

2. Identificatie van het netwerk van personen die betrokken zijn bij dit behandelingsplan (inclusief de patiënt en de familieleden)

Naam en voornaam	Hoedanigheid /functie	Adres	Telefoon/ e-mail	Aanwezigheid bij de patiënt

Handtekening van derden :

Vrijwillige behandeling onder voorwaarden

In de praktijk

- Overbrenging voor analyse zoals voorheen
- Eens de voorwaarden opgelegd, mag de patiënt beschikken zoals bij vrijlating
- Registratie / controle voorwaarden
 - Arts
 - ANG: enkel niet-medische voorwaarden die een verbod inhouden (COL 21/2024)
Technisch? Niet mogelijk via I+Belgium dus klassiek KS
m.a.w. bij aantreffen 2 dagen later: geen info over lopende voorwaarden

Ontvluchting

- Tijdens opname:
 - Aantreffen binnen looptijd opname: voortzetting zonder verlenging
Probleem: termijn om verder verblijf te vragen 15 dagen voor einde van 40 dagen
 - Aantreffen na looptijd opname: nieuwe maatregel indien nodig
- Geen wettelijke bepaling bij ontvluchting voor start opname
 - In de praktijk:*
 - Tot 1 maand: uitvoering
 - Na 1 maand: herevaluatie

DAT UW REALITEITSPERCEPTIE, OORDEELSVERMOGEN, DENKPROCES
OF STEMMING NIET TE ERG BEÏNVLOED MAG ZIJN...

